

Ce trebuie să cunoașteți despre punerea în executare a unei hotărâri judecătorești:

Hotărârile instanței penale *devin executorii la data când au rămas definitive*. Hotărârile nedefinitive *sunt executorii atunci când legea dispune aceasta*.

Hotărârile primei instanțe rămân definitive:

1. la data pronunțării, când hotărârea nu este supusă apelului și nici recursului;
2. la data expirării termenului de apel:
 - când nu s-a declarat apel în termen;
 - când apelul declarat a fost retras înăuntru termenului;
 - a. la data retragerii apelului, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel;
 - b. la data expirării termenului de recurs în cazul hotărârilor nesupuse apelului sau dacă apelul a fost respins:
 - i. când nu s-a declarat recurs în termen;
 - ii. când recursul declarat a fost retras înăuntru termenului;
 - c. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârilor menționate la pct.4, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;
 - d. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârilor menționate la pct.4.

Hotărârile instanței de apel rămân definitive:

1. la data expirării termenului de recurs;
 - a. când apelul a fost admis fără trimitere pentru rejudecare și nu s-a declarat recurs în termen;

- b. când recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a) a fost retras înăuntrul termenului;
2. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a), dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;
3. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a).

Hotărârile instanței de recurs rămân definitive la data pronunțării acestora când :

- a) recursul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de recurs, fără rejudecare;
 - b) cauza a fost rejudecată, după admiterea recursului;
 - c) cuprinde obligarea la plata cheltuielilor judiciare, în cazul respingerii recursului.
- ✓ Hotărârile penale definitive se pun în executare de către prima instanță de judecată, care este instanța de executare.
- ✓ Executarea unei hotărâri penale parcurge două etape:
- a) instanța de executare emite mandatul de executare, pe care îl comunică organelor de poliție și urmărește punerea în executare a hotărârii;
 - b) organul de poliție pune în executare mandatul.
- ✓ Pedepsele dispuse printr-o hotărâre judecătorească pot fi diferite: detențiunea pe viață, pedeapsa închisorii (care poate avea modalități diferite de executare: suspendarea condiționată a executării pedepsei, suspendarea sub supraveghere, executarea pedepsei la locul de muncă), pedeapsa amenzii penale, pedepse complementare și pedepse accesorii. De asemenea, printr-o hotărâre judecătorească penală, instanța poate dispune măsuri de siguranță.
- ✓ În condițiile prevăzute de art. 90 din Codul penal, instanța poate dispune înlocuirea răspunderii penale cu răspunderea care atrage o sancțiune cu caracter administrativ, respectiv: mustrea, avertismentul și amenda administrativă.

✓ În executarea unor hotărâri penale pot interveni anumite schimbări, cum ar fi :

- revocarea sau anularea suspendării condiționate;
- revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă;
- înlocuirea pedepsei detenției pe viață;
- înlocuirea pedepsei amenzii, în cazul în care cel condamnat se sustrage de la executarea amenzii;
- liberarea condiționată a condamnatului în condițiile prevăzute de art. 59 - 60 din Codul penal;
- încetarea executării pedepsei la locul de muncă;
- înlocuirea executării pedepsei pentru militari;
- reducerea pedepsei pentru militari;
- amânarea sau întreruperea executării pedepsei.

✓ *Cazurile în care puteți solicita să se amâne sau să se întrerupă executarea pedepsei la care ați fost condamnat printr-o hotărâre penală definitivă sunt:*

1. Când se constată printr-o expertiză medico-legală că suferiți de o boală care vă pune în imposibilitate de a executa pedeapsa. Este deci necesar ca expertiza medico-legală, și nu un simplu certificat medical, efectuată de instituția medicală competentă, să stabilească atât gravitatea bolii, cât și împrejurarea că aceasta nu poate fi tratată corespunzător în penitenciar. Pentru acest motiv, executarea poate fi amânată până când vă veți afla în situația de a putea executa pedeapsa închisorii.

2. Dacă sunteți gravidă sau aveți un copil mai mic de 1 an. În aceste situații amânarea poate fi aprobată până la încetarea cauzei care a determinat-o.

3. Când din cauza unor împrejurări speciale executarea imediată a pedepsei ar avea consecințe grave pentru dumneavoastră, familie sau unitatea unde lucrați. Legea nu definește restrictiv „împrejurări speciale”, astfel că rămâne la aprecierea instanței analizarea motivelor invocate de dumneavoastră care, în orice caz, trebuie să îndeplinească o

dublă condiție: să aibă o natură deosebită și să ducă la consecințe grave, în cazul ați începe executarea. Pentru acest caz, executarea poate fi amânată o singură dată și, pentru cel mult, 3 luni.

✓ *Cine poate solicita amânarea începerii executării pedepsei și unde se adresează cererea:*

- Cererea de amânare, însoțită de actele justificative pe care se întemeiază, se adresează instanței de executare. Ea poate fi făcută de condamnat, de reprezentantul său legal, soțul condamnatului, de către apărătorul său, precum și de procuror. În cazul prevăzut la punctul 3, cererea o poate formula și conducerea unității la care lucrează condamnatul.

- Cererea de întrerupere a executării pedepsei se adresează fie instanței care a pus în executare hotărârea, fie instanței în a cărei rază teritorială se află locul de deținere, corespunzătoare în grad instanței de executare.

- Timpul cât executarea a fost întreruptă, după cum este firesc, nu se socotește în durata pedepsei.

Când instanța a comis greșeli în timpul punerii în executare a unei hotărâri penale puteți folosi contestația la executare.

✓ *Care sunt cazurile în care legea stabilește că puteți face contestație la executare:*

1. Când împotriva dumneavoastră s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă. Cu alte cuvinte veți contesta punerea în executare a hotărârii atunci când sunteți în termenul de a declara apel sau recurs împotriva soluției dată prin această hotărâre, ori, când ați declarat apel sau recurs și acestea se află în curs de judecată.

2. Când se pun în executare dispozițiile unei hotărâri față de dumneavoastră, deși hotărârea privește o altă persoană. Puteți fi victima unei asemenea erori, urmare unei confuzii de nume sau a unei adrese greșite, etc.

3. Când se ivește vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare. Sunt asemenea cazuri, orice nelămurire cu privire la durata pedepsei, modul de executare (spre exemplu, în cazul executării prin muncă corecțională, nu se indică clar unitatea și felul muncii) și cu privire la executarea laturii civile sau alte neclarități ale hotărârii. Cât privește împiedicarea la executare, aceasta poate consta, de exemplu, în existența unei suspendări.

4. Când invocați amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere ori de micșorare a pedepsei, precum și orice alt incident ivit în cursul executării.

5. Deși legea enumeră numai aceste cazuri în care puteți face contestație la executare, este evident că nu a făcut acest lucru în sens restrictiv, practic, în cele patru categorii de motive putând fi inclus orice impediment ce se ivește în legătură cu executarea unei hotărâri penale. De asemenea, mai trebuie să știți că, în afară de primul caz de contestație care se referă la exclusiv la pedeapsă, celelalte trei cazuri pot fi folosite și în legătură cu executarea laturii civile a hotărârii.

- Contestația întemeiată pe unul din motivele arătate la 1, 2 și 4 o introduceți fie la instanța care pune în executare hotărârea, fie la instanța în a cărei rază teritorială se află locul de deținere, dacă vă aflați în executarea unei pedepse privative de libertate.

- Dacă invocați motivul de la punctul 3, veți depune contestația la instanța care a pronunțat hotărârea ce se atacă.

- Contestația împotriva amenzilor judiciare se adresează la instanța care le-a pus în executare.

✓ *Termenul în care trebuie formulată contestația la executare :*

- Legea nu prevede expres un termen. Este evident însă că veți face contestație la executare în tot timpul executării, până la împlinirea termenului pedepsei.